KOMISSION PÄÄTÖS,

tehty 14 päivänä maaliskuuta 2000,

alueellisen talousrakenteen parantamista Saksassa koskevan liittovaltion ja osavaltion yhteisen tehtävän mukaisten tukialueiden uudelleenrajaamisesta 1 päivänä tammikuuta 2000 alkavalle ja 31 päivänä joulukuuta 2003 päättyvälle kaudelle – Länsi-Saksa ja Berliini

(tiedoksiannettu numerolla K(2000) 809)

(Ainoastaan saksankielinen teksti on todistusvoimainen)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

(2001/272/EY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 88 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan,

ottaa huomioon Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 62 artiklan 1 kohdan a alakohdan,

on mainittujen artiklojen mukaisesti kehottanut asianomaisia esittämään huomautuksensa [1] ja ottanut huomioon nämä huomautukset,

sekä katsoo seuraavaa:

I MENETTELY

(1) Saksa on lähettänyt 30 päivänä maaliskuuta 1999 12-sivuisen faksin, jolla se on ilmoittanut lähettävänsä postitse kaksi liitettä Saksan aluetukikarttaa koskevaan ilmoitukseen [2]. Liitteet on kirjattu pääsihteeristössä vastaanotetuiksi 23 päivänä huhtikuuta 1999. Bonnissa 11 ja 12 päivänä toukokuuta 1999 pidetyssä kokouksessa komissio on saanut suullisia selvennyksiä ja pyytänyt kirjallisia lisätietoja. Lisäksi Saksa on lähettänyt 19 päivänä toukokuuta 1999 selvennyksiä ilmoitukseen.

(2) Komissio on ilmoittanut Saksalle 17 päivänä elokuuta 1999 päivätyllä kirjeellä päätöksestään pitää EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaisia alueita (viisi uutta osavaltiota – valtiontukiasia N 195/99) ja niillä sovellettavia tuki-intensiteettejä yhteismarkkinoille soveltuvina ja aloittaa tukiasian C 47/99 osalta EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 2 kohdan mukaisen menettelyn tutkiakseen, soveltuvatko Länsi-Saksaa ja Berliinin kaupunkia koskevat aluetukikartat yhteismarkkinoille.

(3) Komission päätös, jossa osa Saksan aluetukikartasta julistetaan yhteismarkkinoille soveltuvaksi ja muiden osien osalta päätetään virallisen tutkintamenettelyn aloittamisesta, on julkaistu *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* [3]. Komissio on kehottanut asianomaisia esittämään huomautuksensa kyseisen päätöksen toisesta osasta.

(4) Komissio on saanut viisi huomautusta asianomaisilta. Komissio on toimittanut huomautukset Saksalle lausuntoa varten ja saanut lausunnon 21 päivänä tammikuuta 2000 lähetetyllä faksilla.

(5) Komissio on saanut Saksalta kirjallisia huomautuksia 17 päivänä syyskuuta 1999. Lisätietoja ja -huomautuksia toimitettiin 2 päivänä helmikuuta 2000. Komission yksiköiden ja Saksan välillä on käyty neuvotteluja 12, 18 ja 23 päivänä marraskuuta 1999 Brysselissä ja 2 päivänä joulukuuta 1999 Berliinissä.

II YKSITYISKOHTAINEN KUVAUS SAKSAN EY:N PERUSTAMISSOPIMUKSEN 87 ARTIKLAN 3 KOHDAN c ALAKOHDAN MUKAISIKSI TUKIALUEIKSI EHDOTTAMISTA ALUEISTA

(6) Saksan lainsäädännön mukaan osavaltion ja liittovaltion yhteisen tehtävän ”Alueellisten talousrakenteiden parantaminen” (jäljempänä ’yhteinen tehtävä’) osana perustettu suunnittelukomitea päättää, mille alueille voidaan myöntää aluetukea ja minkä EY:n perustamissopimuksen aluetukea koskevan poikkeuksen nojalla sitä myönnetään. Kyseinen päätös on tehty 25 päivänä maaliskuuta 1999 ja siitä on ilmoitettu komissiolle 23 päivänä huhtikuuta 1999.

---

[1] EYVL C 340, 27.11.1999, s. 8.

[2] ’Aluetukikartan’ määritelmä on annettu alueellisia valtiontukia koskevien suuntaviivojen 5.1 kohdassa (EYVL C 74, 10.3.1998, s. 9).

[3] EYVL C 340, 27.11.1999, s. 8.

(7) EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaisiksi tukialueiksi 1 päivänä tammikuuta 2000 alkavalle ja 31 päivänä joulukuuta 2003 päättyvälle kaudelle ehdotetut viisi uutta osavaltiota (Brandenburg, Sachsen, Sachsen-Anhalt, Thüringen ja Mecklenburg-Vorpommern) sekä näitä osavaltioita koskevat tuki-intensiteetit on 25 päivänä maaliskuuta 1999 tehdyllä päätöksellä todettu yhteismarkkinoille soveltuviksi. EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaisiksi tukialueiksi ehdotettujen alueiden osalta aloitettiin EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 2 kohdan ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 659/1999 [4] 4 artiklan 4 kohdan mukainen virallinen tutkintamenettely.

(8) Menettelyn aloittamisen yhteydessä komissio esitti epäilyjä ilmoituksen soveltuvuudesta yhteismarkkinoille seuraavista syistä:

1. Komissio epäili, noudattaako ilmoitus alueellisia valtiontukia koskevien suuntaviivojen (jäljempänä 'suuntaviivat') 3.10.1 ja 3.10.2 kohtaa, sillä siinä ei ollut ilmoitettu selvästi ja perusteellisesti, mitä menetelmiä EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaisten tukialueiden määrittämisessä sovelletaan. Komissio pyytääkin Saksaa kuvailemaan EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaisten alueiden määrittämiseksi sovellettavaa menetelmää ja kaikkia siihen liittyviä seikkoja.

2. Komissio epäili, noudattaako ilmoitus suuntaviivojen 3.10.3 kohdan ensimmäistä luetelmakohtaa, sillä kunnat, jotka eivät kuulu 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaisiksi alueiksi ehdotettuihin työmarkkina-alueisiin, voivat saada aluetukea (katso myös tämän päätöksen liite).

3. Komissio epäili, noudattaako ilmoitus suuntaviivojen 3.10 kohdan toista kappaletta, sillä Saksa soveltaa c alakohdassa tarkoitetuilla tukialueilla kohdeväestön enimmäismäärää, joka on 23,4 prosenttia kokonaisväestöstä. Näin ollen komissio katsoo, että Saksan ilmoittama yläraja ylittää yleisen edun mukaan hyväksyttävän tason, eikä sitä tässä vaiheessa voida pitää yhteismarkkinoille soveltuvana.

4. Berliinin kaupunki ei ole yksiselitteisesti EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan a tai c alakohdan mukainen alue ja komissio voi esittää vain olettamuksia sen asemasta.

5. Komissio epäili, noudattaako ilmoitus suuntaviivojen 4.8 kohdan neljättä kappaletta, sillä Saksa ei ole noudattanut tuki-intensiteettejä EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaisiksi alueiksi ehdotetuilla työmarkkina-alueilla, joilla asukasta kohti laskettu bruttokansantuote ostovoimastandardina mitattuna on yhteisön keskiarvoa korkeampi ja työttömyysaste keskiarvoa alhaisempi, ja jotka eivät rajoitu 87 artiklan 3 kohdan a alakohdassa tarkoitettuun alueeseen.

6. Komissio epäili, onko Saksa ilmoittanut Kronachin, Hersfeld-Rotenburgin ja Göttingenin alueet sekä Passaun ja Wunsiedelin suuntaviivojen 4.8 kohdan neljännessä kappaleessa esitetyn poikkeuksen nojalla.

7. Komissio epäili, noudatetaanko suuntaviivojen 4.8 kohdan viidennessä kappaleessa esitettyä porrastusperiaatetta.

(9) Tämä komission päätös koskee ainoastaan EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdassa mainittujen poikkeusten soveltamisalaan kuuluvia tukialueita, joita Saksa on ehdottanut virallisen tutkintamenettelyn osana toimittamassaan muutetussa ehdotuksessa, sekä näillä alueilla sallittuja enimmäisintensiteettejä.

a **Yhtenäinen maantieteellinen yksikkö**

(10) Suuntaviivojen 3.10.3 kohdan ensimmäisen luetelmakohdan mukaiseksi yksiköksi Saksa ehdottaa käsitettä 'työmarkkina-alue'. Tätä käsitettä käytetään tilastollisena yksikkönä ja se kuvaa talousaluetta toiminnoiltaan yhtenäisenä alueena, ei niinkään hallinnollisena yksikkönä. Saksa on siis valinnut yhtenäiseksi maantieteelliseksi yksiköksi NUTS III -tason sijaan työmarkkina-alueen.

(11) Tätä valintaa Saksa perustelee sillä, etteivät ratkaistavat talousongelmat yleensä noudata hallinnollisten alueiden rajoja. Lisäksi valitut indikaattorit (katso johdantoosan 12 kappale) oli vaikea määritellä ja ne antoivat väärän kuvan, kun ne siirrettiin NUTS III -tasolle. Saksa on siis päättänyt valita maantieteellisen yksikön, joka parhaiten kuvaa taloudellista todellisuutta (työmatkaliikenne ja työpaikkojen sijainti). Ihannetapauksessa maantieteellinen yksikkö on toiminnallisesti yhtenäinen työmarkkina-alue, jolla on mahdollisimman paljon sisäisiä yhteyksiä ja mahdollisimman vähän yhteyksiä alueen ulkopuolelle. Työmarkkina-alue on kooltaan vähintään yhtä suuri ja yleensä suurempi kuin NUTS III -tason alue.

b **Menetelmät ja indikaattorit**

(12) Länsi-Saksan työmarkkina-alueet luokitellaan synteettisen indikaattorin avulla, joka muodostuu seuraavista neljästä osaindikaattorista:

[4] EYVL L 83, 27.3.1999, s. 1.

Indikaattori	Painotus
Keskimääräinen työttömyysaste vuosina 1996–1998	40 %
Sosiaaliturvamaksuvelvollisten työntekijöiden tulot henkeä kohti vuonna 1997	40 %
Infrastruktuuri-indikaattori	10 %
Työllisyysennuste vuoteen 2004	10 %

(13) Näiden indikaattoreiden perusteella pyritään muodostamaan tarkka kuva Länsi-Saksan alueellisista ongelmista sekä siitä, mille alueille aluetukea on suunnattava. Synteettisen indikaattorin mukaan rakenteellisista heikkouksista eniten kärsivät alueet ovat ensimmäisellä sijalla ja muut alueet seuraavat sitä alenevassa järjestyksessä.

c **Berliinin työmarkkina-alue**

(14) Berliinin työmarkkina-alue muodostuu Berliinin kaupungista ja sitä ympäröivästä alueesta, joka kuuluu Brandenburgin osavaltioon ja jonka sisällä Berliini sijaitsee. Brandenburg täyttää EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan a alakohdassa mainitut edellytykset, ja komissio on hyväksynyt sen kyseisen alakohdan mukaiseksi tukialueeksi. Tämän vuoksi Saksa on ehdottanut vain Berliiniä 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaiseksi alueeksi, vaikka se on sitoutunut kohtelemaan koko työmarkkina-aluetta 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaisena alueena. Saksan mukaan tämä merkitsee sitä, että Berliiniä ympäröivässä Brandenburgissa ei voida käyttää hyväksi kaikkia tukimahdollisuuksia ([5]).

d **Tukialueluettelo ja kohdeväestön enimmäismäärä**

(15) Saksa on toimittanut tutkintamenettelyn kuluessa 2 päivänä helmikuuta 2000 luettelon 41:stä työmarkkina-alueesta, joihin myös Berliini kuuluu (katso liite) ([6]). Näillä alueilla on 14 546 097 asukasta eli 17,7 prosenttia Saksan kokonaisväestöstä ([7]). Saksa on määritellyt nämä alueet aluepoliittisiksi painopistealueiksi.

e **Tuki-intensiteetit**

(16) Saksa on virallisen tutkintamenettelyn kuluessa ilmoittanut seuraavat tuen enimmäismäärät EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdassa esitetyn poikkeuksen mukaisiksi alueiksi ehdotetuille Länsi-Saksan työmarkkina-alueille.

– 28 prosenttia (brutto) pienille ja keskisuurille yrityksille ja

– 18 prosenttia (brutto) suuryrityksille.

(17) Myöhemmin puiteohjelmassa (katso II osan 2.5.1 kohta yhdessä alaviitteen 11 kanssa) on tarkoitus nimenomaisesti mainita, että johdanto-osan 16 kappaleessa mainitut tuki-intensiteetit eivät saa ylittää ohjelmassa ilmoitettuja bruttotuki-intensiteettejä eivätkä komission nettoavustusekvivalentteina (NAE) hyväksymiä tuki-intensiteettejä.

(18) Berliinin osalta Saksa on ilmoittanut seuraavat tuen enimmäismäärät:

– 43 prosenttia (brutto) pienille ja keskisuurille yrityksille ja

– 28 prosenttia (brutto) suuryrityksille.

f **Kumuloitumisen mahdollisuus**

(19) Myöhemmin puiteohjelmassa (katso II osan 2.5.1 kohta yhdessä alaviitteen 11 kanssa) on tarkoitus nimenomaisesti mainita, että tuen enimmäisintensiteetit eivät (edes kumuloituessa) saa ylittää suuntaviivoissa ilmoitettuja bruttotuki-intensiteettejä eivätkä komission nettoavustusekvivalentteina hyväksymiä tuki-intensiteettejä.

III **ASIANOMAISTEN OSAPUOLTEN HUOMAUTUKSET**

(20) Komissio on saanut huomautukset viideltä asianomaiselta. Kaikissa asianomaisten osavaltioiden ja alueiden toimittamissa huomautuksissa mainitaan niin kutsuttu ”tukialueiden vaihto” ([8]). Huomautusten sisältö on esitetty yhteenvedonomaisesti seuraavassa:

(21) Huomautuksissa muistutetaan, että komissio on hyväksynyt tukialueiden vaihdon ennen suuntaviivojen antamista, ja että alueilla ja kunnissa, jotka rajoittuvat EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan a ja c alakohdassa tarkoitettuun alueeseen, on erisuuruisten tuki-intensiteettien aiheuttama ongelma.

([5]) Saksan huomautukset virallisen tutkintamenettelyn aloittamista koskevaan päätökseen, 17 päivänä syyskuuta 1999 lähetetyn faksin s. 10.

([6]) Alun perin ilmoitetussa luettelossa oli 60 työmarkkina-aluetta ja se käsitti 23,4 prosenttia Saksan kokonaisväestöstä.

([7]) Saksan kokonaisväkiluku on 31 päivän joulukuuta 1997 tietojen mukaan 82 057 379.

([8]) Virallisen tutkintamenettelyn aloittamista koskevan päätöksen johdanto-osan 12 ja 38 kappale, EYVL C 340, 27.11.1999, s. 8. Kyseisessä kohdassa mainitaan, että Saksa on poistanut eräät kunnat ehdotetuista työmarkkina-alueista ja korvannut ne kunnilla, jotka eivät kuulu ehdotettuihin työmarkkina-alueisiin.

(22) Huomautusten mukaan virallisen tutkintamenettelyn aloittamista koskevassa komission päätöksessä tukialueiden vaihdosta esitetyt epäilykset ovat johtaneet siihen, että nämä alueet on poistettu yhteisestä tehtävästä. Lisäksi huomautetaan, että komission olisi toimittava myös alueilla, joita yhteisen tehtävän osana ei enää voida pitää työmarkkina-alueina, kun tätä toimintaa voidaan perustella sosio-ekonomisilla syillä.

(23) Eräässä huomautuksessa mainitaan, että tukialueiden vaihto tarjoaisi osavaltioille mahdollisuuden poiketa liittovaltion tasolla säädetyistä perusteista ja pyrkiä ratkaisemaan joustavasti erityisiä rakenteellisia ongelmia. Tässä yhteydessä on mainittu myös subsidiariteettiperiaate. Osavaltioilla pitäisi olla mahdollisuus vaikuttaa alueiden valintaan.

IV SAKSAN HUOMAUTUKSET ASIANOMAISTEN HUOMAUTUKSISTA

(24) Saksan huomautukset asianomaisten huomautuksista voidaan esittää lyhyesti seuraavasti: Saksa viittaa uudelleen siihen, että tukialueiden vaihto on aluepoliittisesti erittäin tärkeää. Sitä sovelletaan vain todella poikkeuksellisissa taloudellisissa tilanteissa, joihin ei voida soveltaa yhteistä tehtävää varten kehitettyjä menetelmiä. Lisäksi Saksan mukaan viime aikoina on ilmennyt rakenteellisia ongelmia, joita indikaattorit eivät kata. Tukialueiden vaihto olisi näin ollen hyödyllistä lähialueilla sovellettavien tuki-intensiteettien erojen tasoittamiseksi. Lisäksi Saksa mainitsee, että vaikka tukialueiden vaihtoa ei kirjaimellisesti mainita suuntaviivoissa, on niiden hengen mukaista hyväksyä tämä toiminta. Saksa on muuttanut aluetukikarttaa puhtaasti käytännöllisistä syistä, mutta se ei ole muuttanut käsitystään tukialueiden vaihdosta tukikelpoisten alueiden valinnan välineenä.

V SAKSAN HUOMAUTUKSET VIRALLISEN TUTKINTAMENETTELYN ALOITTAMISESTA

(25) Kahdeksan kohdan osalta on aloitettu virallinen tutkintamenettely (katso tämän päätöksen johdanto-osan 8 kappale).

(26) Saksan käsitystä menetelmistä ja komission niitä koskevaa arviointia kuvataan johdanto-osan 12, 13, 41, 42 ja 43 kappaleessa.

(27) Saksan huomautukset tukialueiden vaihdosta esitetään johdanto-osan 24 kappaleessa. Komission tähän kysymykseen antama vastaus esitetään johdanto-osan 69 kappaleessa ja sitä seuraavissa kappaleissa.

(28) Kohdeväestön enimmäismäärän osalta Saksa väittää edelleen, että EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaisiksi tukialueiksi pitäisi voida ottaa huomioon alueet, joilla asuu 23,4 prosenttia Saksan koko väestöstä. Lisäksi se pahoittelee, että komissio pitää kiinni 21 päivänä tammikuuta 1999 määrittelemästään enimmäisrajasta. Vaikka Saksa katsoo edelleen, että kohdeväestön enimmäismäärä on Saksan osalta määritelty tasapuolisen kohtelun periaatteen vastaisesti (katso komission päätökset, jotka on toimitettu Saksalle 24 päivänä helmikuuta 1998 (SG(98)D/1670) ja 30 päivänä joulukuuta 1998 (SG(98)D/12384) päivätyillä kirjeillä), se on virallisen tutkintamenettelyn kuluessa toimittanut muutetun tukialueluettelon (liite), jossa noudatetaan komission määrittämiä väestön enimmäismääriä. Aluetuki on Saksalle erittäin tärkeää välttämättömän rakennemuutoksen kannalta ([9]). Näin ollen Saksa on muuttanut aluetukikarttaansa puhtaasti käytännöllisistä syistä, mutta se ei muuta käsitystään kohdeväestön enimmäismäärästä.

(29) Berliinin kaupungin tukialuekelpoisuutta tarkastellaan johdanto-osan 14 ja 44–47 kappaleessa.

(30) Tuki-intensiteettiä niillä alueilla, joilla bruttokansantuote ostovoimastandardina mitattuna on yhteisön keskiarvoa korkeampi ja työttömyysaste keskiarvoa alhaisempi ja jotka eivät rajoitu EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan a alakohdassa tarkoitettuun alueeseen sekä alueilla, jotka rajoittuvat 87 artiklan 3 kohdan a alakohdassa tarkoitettuun alueeseen, käsitellään johdanto-osan 57, 58, 61 ja 62 kappaleessa.

(31) Porrastusperiaatetta käsitellään 67 ja 68 kappaleessa.

(32) Kumuloitumissääntöjä käsitellään 64 kappaleessa ja sitä seuraavissa kappaleissa.

VI ARVIOINTI

(33) Saksa on ilmoittanut tukialuekartasta 23 päivänä huhtikuuta 1999. Komissio on hyväksynyt tukialuekartan 1 päivänä tammikuuta 2000 alkavalle ja 31 päivänä joulukuuta 2003 päättyvälle kaudelle niiden alueiden osalta, jotka kuuluvat EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan a alakohdan soveltamisalaan.

(34) Tällä päätöksellä komissio hyväksyy tukialuekartan 1 päivänä tammikuuta 2000 alkavalle ja 31 päivänä joulukuuta 2003 päättyvälle kaudelle niiden alueiden osalta, jotka kuuluvat EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan

([9]) Saksan huomautukset virallisen tutkintamenettelyn aloittamista koskevaan päätökseen, 2 päivänä helmikuuta 2000 lähetetyn faksin s. 2.

3 kohdan c alakohdan soveltamisalaan edellyttäen, että Saksa täyttää 2 artiklassa säädetyt ehdot. Molemmat päätökset yhdessä muodostavat Saksan niin kutsutun tukialuekartan, joka on määritelty suuntaviivojen 5.1 kohdassa.

(35) Ilmoitus, jota Saksa on muuttanut 2 päivänä helmikuuta 2000 EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan soveltamisalaan kuuluvien alueiden osalta, tutkitaan EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan ja erityisesti suuntaviivojen nojalla.

a **Yhtenäinen maantieteellinen yksikkö**

(36) Suuntaviivojen 3.10.3 kohdan ensimmäisen luetelmakohdan mukaan EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaisiksi tukialueiksi ehdotettujen alueiden on vastattava NUTS III -tasoa tai perustelluissa tapauksissa muunlaista yhtenäistä maantieteellistä yksikköä. Kukin jäsenvaltio voi käyttää ainoastaan yhtä maantieteellistä yksikköä.

(37) Kuten 11 kappaleessa kuvaillaan, Saksa perustelee poikkeamistaan NUTS III -tasosta sillä, ettei Saksan alueellisia talousongelmia voida osoittaa riittävästi tällä tasolla.

(38) Komissio toteaa, että Eurostat käyttää NUTS III -tasoa yhteisön alueellisia tilastoja laatiessaan. Rajaaminen on tehty lähes yksinomaan jäsenvaltioiden Eurostatille ilmoittamien hallinnollisten rajojen mukaan. Saksassa NUTS III -tasoa vastaa piirikuntataso (Kreis). Tilastolliselta kannalta ja vertailtaessa kaikkia viittätoista jäsenvaltiota nämä ovat pieniä yksiköitä sekä väestömäärän että alueen koon kannalta.

(39) Tämän vuoksi Saksa haluaa käyttää menetelmää, jolla katetaan NUTS III -tasoa suurempi maantieteellinen alue ja väestömäärä. Kaikki työmarkkina-alueet muodostuvat yhdestä tai useammasta NUTS III -alueesta. Perimmäisenä tarkoituksena on muodostaa toiminnallisia talousalueita, jotka määritellään työmatkaliikenteen ja työpaikkojen sijainnin analyysillä. Saksan käsityksen mukaan näin muodostetut tilastolliset yksiköt osoittavat parhaiten alueelliset ongelmat, jotka on ratkaistava aluepoliittisin toimenpitein.

(40) Komissio sallii Saksan käyttää työmarkkina-alueita yhtenäisenä maantieteellisenä yksikkönä ja katsoo sen noudattavan suuntaviivojen 3.10.3 kohdan ensimmäistä luetelmakohtaa.

b **Menetelmät ja indikaattorit**

(41) Suuntaviivojen 3.10.1 ja 3.10.2 kohdan mukaan EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaisiksi alueiksi ehdotettavien alueiden määrittämisessä sovellettavien menetelmien ja indikaattoreiden on täytettävä tietyt edellytykset.

(42) Saksa on luvannut käyttämänsä menetelmän selkeästi ja perusteellisesti, jotta komissio voi arvioida sen etuja. Kukin indikaattori on laadittu luotettaviin tilastollisiin lähteisiin nojaten. Työttömyyttä, tuloja, infrastruktuuria ja työllisyysennustetta vuoteen 2004 voidaan pitää oleellisina seikkoina työmarkkina-alueen sosio-ekonomisen tilanteen tarkastelun kannalta. Kaikki indikaattorit perustuvat tilastoihin, jotka ulottuvat vähintään kolmen vuoden päähän ilmoituksesta, tai ne on johdettu viimeisimmästä tutkimuksesta, jos vuosittaisia tilastoja ei ole saatavilla. Neljäs indikaattori perustuu tilastolliseen ennustemenetelmään, jossa käytetään vähintään kolmelta edeltävältä vuodelta peräisin olevia tietoja.

(43) Objektiivisten osaindikaattoreiden avulla voidaan selvittää tiettyjen alueiden sosio-ekonomiset erot. Näin ollen komissio katsoo, että Saksa täyttää kaikki suuntaviivojen 3.10.1 ja 3.10.2 kohdassa esitetyt edellytykset.

c **Berliinin työmarkkina-alue**

(44) Erillisenä osavaltiona Berliinin kaupunki muodostaa niin NUTS I, II kuin III -tason tilastollisen yksikön. Berliini muodostaa yhdessä sitä ympäröivän ja Brandenburgin osavaltioon kuuluvan alueen kanssa työmarkkina-alueen. Komissio on hyväksynyt NUTS II -alueeksi luokitellun Brandenburgin EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan a alakohdassa mainituksi tukialueeksi, sillä se täyttää kyseisessä kohdassa mainitun poikkeusedellytyksen.

(45) Saksa pitää epäoikeudenmukaisena, jos Berliinin kaupunkia ei voitaisi ehdottaa EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaiseksi tukialueeksi, koska osa työmarkkina-alueesta täyttää a alakohdan mukaisille tukialueille asetetut sosio-ekonomiset perusteet.

(46) Komissio myöntää, että Berliinin kaupungin maantieteellinen tilanne on erityinen. Saksa sitoutuu joka tapauksessa käsittelemään Berliinin työmarkkina-aluetta kokonaisuudessaan EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaisena tukialueena. Tämä merkitsee sitä,

ettei Brandenburgiin kuuluvan ympäröivän alueen kaikkia tukimahdollisuuksia käytetä hyväksi ([10]). Kuten komissio toteaa, Saksan sitoumus merkitsee sitä, että tukiintensiteetit niillä Brandenburgin alueilla, jotka kuuluvat Berliinin työmarkkina-alueeseen, eivät saa ylittää Berliinin kaupungille hyväksyttyjä tuki-intensiteettejä eikä näillä alueilla saa myöntää toimintatukea.

(47) Edellä esitetyn perusteella komissio katsoo, että Berliinin kaupunki kuuluu EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdassa esitetyn poikkeuksen soveltamisalaan.

d **Tukialueluettelo, kohdeväestön enimmäismäärä ja standardipoikkeama**

(48) Alkuperäinen tukialueluetteloa koskenut ilmoitus ei noudattanut suuntaviivoja eikä komission asettamia kohdeväestön enimmäismääriä. Kohdeväestön enimmäismäärä ylitettiin (katso menettelyn aloittamista koskevan päätöksen 44 kappale), eikä Saksa noudattanut yhden yhtenäisen maantieteellisen yksikön periaatetta, sillä se oli harjoittanut tukialueiden vaihtoa (katso tämän päätöksen 38 kappale).

(49) Ilmoituksen saattamiseksi suuntaviivojen mukaiseksi Saksa on toimittanut komissiolle tutkintamenettelyn kuluessa alueluettelon, jossa asukasmäärä oli supistettu noudattamaan komission asettamia rajoja ja jossa noudatettiin yhden yhtenäisen maantieteellisen yksikön periaatetta.

(50) Saksa on valinnut liitteessä mainitut alueet ilman tukialueiden vaihtoa. Lisäksi siinä noudatetaan Saksalle asetettuja kohdeväestön enimmäismääriä: Komissio on julkaissut 21 päivänä tammikuuta 1999 perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan a ja c alakohdassa tarkoitettujen poikkeusten mukaisten alueellisten valtiontukien kansalliset enimmäiskattavuudet kaudella 2000–2006 (EYVL C 16, s. 5). Saksalle ilmoitettiin tästä 30 päivänä joulukuuta 1998 päivätyllä kirjeellä (SG (98) D/12384). Saksaa koskeva kohdeväestön enimmäismäärä on mainitun asiakirjan mukaan 34,9 prosenttia, sitä noudatetaan koko liittovaltion alueella ja se käsittää EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan a ja c alakohdan soveltamisalaan kuuluvat alueet. Saksa on ehdottanut 23 päivänä huhtikuuta 1999 tekemässään ilmoituksessa aluetta, jolla asuu 17,16 prosenttia kokonaisväestöstä, EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaiseksi poikkeusalueeksi. Komissio katsoi tämän soveltuvan yhteismarkkinoille. Näin ollen Saksa voi soveltaa 17,7 prosentin kohdeväestön enimmäismäärää EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaisilla tukialueilla. Ehdotetuilla alueilla on 14 546 097 asukasta eli 17,7 prosenttia Saksan kokonaisväestöstä, minkä perusteella ehdotus soveltuu yhteismarkkinoille.

(51) Suuntaviivojen 3.10.3 kohdan kolmannen luetelmakohdan mukaan alueluettelo järjestetään valittujen indikaattoreiden perusteella. Ehdotettujen alueiden on erottava merkittävästi (puolet standardipoikkeamasta) yhden tai useamman menetelmässä hyväksytyn indikaattorin osalta 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan poikkeukseen mahdollisesti oikeutettujen Saksan alueiden keskiarvosta.

(52) Komissio on tarkistanut luokittelun ja standardipoikkeamat ja todennut, että kyseinen ehto täyttyy liitteen osalta.

(53) Saksan toimittaman tukialueluettelon voidaan katsoa soveltuvan yhteismarkkinoille EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan nojalla; kyseinen luettelo on tämän päätöksen liitteenä.

(54) Komissio katsoo, että Saksan on toteutettava kansallisella tasolla toimenpiteitä, joilla EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan a alakohdan soveltamisalaan kuuluvat alueet erotetaan selvästi 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan soveltamisalaan kuuluvista alueista. Lisäksi Saksan on ilmoitettava selkeästi, että vain nämä alueet ovat oikeutettuja saamaan suuntaviivojen mukaista aluetukea. Näin ollen komissio pitää tarpeellisena sisällyttää tähän päätökseen tätä koskeva edellytys.

e **Tuki-intensiteetit**

(55) Suuntaviivojen 3.10 kohdassa jäsenvaltiot velvoitetaan ilmoittamaan tuki-intensiteetit c alakohdan poikkeukseen oikeutetuilla alueilla suuntaviivojen 4.8 ja 4.9 kohdan mukaisesti. Suuntaviivojen 4.8 kohdan toisen kappaleen mukaan tuki-intensiteetti ei saa tavallisesti ylittää 20 prosenttia NAE. Jos c alakohdan mukaiseksi tukialueeksi ehdotetulla alueella bruttokansantuote asukasta kohden ostovoimastandardina mitattuna on NUTS II -tasolla yhteisön keskiarvoa korkeampi ja työttömyysaste keskiarvoa alhaisempi, suuntaviivojen 4.8 kohdan neljännen kappaleen mukaan tuen enimmäisintensiteetti ei saa ylittää 10 prosenttia NAE. Suuntaviivojen 4.8 kohdan neljännen kappaleen mukaan voidaan poikkeustapauksissa hyväksyä 10 prosentin (NAE) enimmäisintensiteetin soveltamisalaan kuuluvilla alueilla (NUTS III -taso tai pienempi) myös 20 prosentin (NAE) enimmäisintensiteetti, jos nämä alueet rajoittuvat 87 artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaiseen alueeseen. Suuntaviivojen 4.9 kohdan mukaan pk-yrityksille – kuljetusalaa lukuun ottamatta – voidaan myöntää lisätukea 10 prosenttiyksikköä brutto.

([10]) Saksan huomautukset virallisen tutkintamenettelyn aloittamista koskevaan päätökseen, 17 päivänä syyskuuta 1999 lähetetyn faksin s. 10.

(56) Saksa ilmoittaa Länsi-Saksan tukialueiden pk-yrityksille 28 prosenttia (brutto) ja suuryrityksille 18 prosenttia (brutto) sekä Berliinin tukialueen pk-yrityksille 43 prosenttia (brutto) ja suuryrityksille 28 prosenttia (brutto) (vrt. 16 ja 18 kappale).

(57) Vertaamalla komission Saksalle lähettämää, 30 päivänä joulukuuta 1998 päivättyä kirjettä (SG (98) D/12384) ja liitteen alueluetteloa, käy ilmi, että Hameln-Pyrmontin, Hofin kaupungin ja Passaun kaupungin NUTS III -alueilla on asukasta kohden ostovoimastandardina mitattuna sekä korkeampi bruttokansantuote että yhteisön keskiarvoa alhaisempi työttömyysaste, eivätkä ne rajoitu EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan a alakohdassa tarkoitettuihin alueisiin.

(58) Suuntaviivojen 4.8 kohdan neljännen kappaleen poikkeusmääräykset koskevat seuraavia liitteessä ehdotettuja alueita: Wunsiedel, Hersfeld-Rotenburg, Göttingen ja Berliinin kaupunki.

(59) Saksan mukaan tuki-intensiteettejä ei osavaltiokohtaisten syiden vuoksi ole ilmoitettu nettoavustusekvivalenttina vaan bruttoarvona. Saksa on kuitenkin sitoutunut noudattamaan bruttotuki-intensiteettejä ja hyväksyy sen, että komissio hyväksyy tuki-intensiteetit nettoavustusekvivalentteina, jotta jäsenvaltioiden tiedot olisivat vertailukelpoisia. Koska NAE ei missään tapauksessa saa olla tuen bruttoarvon suuruinen, komission on hyväksyttävä Saksan tukialuekartan tuen enimmäisintensiteetit nettoavustusekvivalentteina, vaikka tuki-ilmoituksessa onkin esitetty bruttoarvot. Pk-yritysten lisätuki ilmoitetaan bruttona.

(60) Puiteohjelmassa (II osan 2.5.1 kohdan alaviite 11) tehdään selväksi, että niillä tukialueilla, joilla tuen enimmäisintensiteetti on suuntaviivojen mukaan 10 prosenttia NAE, tuen ylärajaa ei saa ylittää.

(61) Komissio katsoo, että seuraavat tuen enimmäisintensiteetit ovat Länsi-Saksassa suuntaviivojen mukaisia:

– Hameln-Pyrmontin, Hofin kaupungin ja Passaun kaupungin alueilla

  – 10 prosenttia NAE
    pk-yritysten lisätuki 10 prosenttia brutto.

– Muilla Länsi-Saksan tukialueilla, Berliinin kaupunkia lukuun ottamatta:

  – 18 prosenttia NAE
    pk-yritysten lisätuki 10 prosenttia brutto.

(62) Berliinin kaupungin bruttotuki-intensiteetit (43/28 prosenttia, vrt. 58 kappale) ylittävät suuntaviivojen enimmäismäärän, koska II osan 2.5.1 kohdan alaviitteessä 11 ei mainita Berliiniä. Näin ollen Berliinin kaupungin tuki-intensiteettejä voidaan pitää suuntaviivojen mukaisina, jos seuraavat NAE-arvot eivät ylity:

– 20 prosenttia NAE
  pk-yritysten lisätuki 10 prosenttia brutto.

(63) Koska puiteohjelmassa ei mainita kuljetusalan yrityksiä, Saksa noudattaa määräystä, jonka mukaan lisätukea ei myönnetä kuljetusalan pk-yrityksille.

f **Kumuloitumismahdollisuus**

(64) Suuntaviivojen 4.18 kohdassa määrätään, että aluetuen enimmäisintensiteettiä, joka ilmaistaan nettoavustusekvivalenttina, sovelletaan tuen kokonaismäärään aluetuen lähteestä riippumatta, olipa kysymys sitten paikallisesta, alueellisesta, kansallisesta tai yhteisön myöntämästä tuesta. Tällä säännöllä varmistetaan, että myönnettäessä yritykselle aluetukia, jotka perustuvat samoille tukikelpoisille kustannuksille, tuen yhteismäärä lasketaan, eikä tuen määrä saa ylittää tietylle alueelle hyväksyttyjä enimmäismääriä. Suuntaviivojen 4.20 kohta koskee tuen kumuloitumista muiden tukien kanssa. Näissä tapauksissa sovelletaan suotuisinta enimmäisintensiteettiä ([11]).

(65) Puiteohjelman II osan 2.5.1 kohdassa Saksa käsittelee aluetukien kumuloitumisen mahdollisuutta. Puiteohjelman 2.5.1 kohdan alaviitteessä 11 mainitaan nimenomaisesti, että korkeimmat sallitut intensiteetit eivät saa ylittää puiteohjelmassa säädettyjä bruttotuki-intensiteettejä eivätkä komission nettoavustusekvivalentteina hyväksymiä tuen enimmäisintensiteettejä; ylitystä ei saa tapahtua myöskään silloin, kun kyseessä on kumuloituminen muiden tukien kanssa.

(66) Kuten 62 kappaleessa on mainittu, ei alaviitettä 11 sovelleta Berliinin kaupunkiin. Näin ollen kumuloitumista koskevat säännöt eivät noudata suuntaviivoja. Jos osavaltion lainsäädännössä kuitenkin todetaan selvästi, että myös aluetukien kumuloituessa noudatetaan intensiteetin enimmäismäärä, joka on 20 prosenttia NAE ja pk-yritysten osalta 20 prosenttia NAE lisättynä 10 prosentilla (brutto), komissio voi katsoa, että kumuloitumista koskevat säännöt noudattavat suuntaviivoja.

([11]) On huomattava, että Saksa on esittänyt 29. puiteohjelmasta tekemässään ilmoituksessa (katso N 767/99) säännöt, jotka koskevat aluetukien kumuloitumista muiden tukien kanssa. Tämän vuoksi tätä seikkaa käsitellään numerolla N 767/99 kirjatun ilmoituksen käsittelyn yhteydessä.

g **Porrastusperiaate**

(67) Komissio hyväksyy Saksan väitteen, jonka mukaan Saksan tuki-intensiteetit alittavat Berliinin kaupunkia lukuun ottamatta suuntaviivoissa määrätyt enimmäisrajat. Saksa käyttää näiden ylärajojen lisäksi omaa lisäporrastustaan (katso 61 kappale). Tämän porrastuksen sekä sen tosiseikan vuoksi, että tukialuekartoissa määrätyt tuen enimmäismäärät voidaan ylittää yksittäistapauksissa ja vain silloin, kun sitä voidaan perustella erityisillä rakenteellisilla seikoilla, komissio päättelee, että tukialuekartassa on riittävästi otettu huomioon suuntaviivojen 4.8 kohdassa esitetyt perusteet.

(68) Lisäksi komissio toteaa, ettei tuen enimmäisintensiteettejä ole korotettu Saksan edelliseen tukialuekarttaan verrattuna (katso valtiontukiasia N 613/96).

h **”Tukialueiden vaihto”**

(69) Suuntaviivojen 3.10 kohdassa määrätään tärkeimmistä ehdoista, joita jäsenvaltioiden on noudatettava ehdottaessaan EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan a ja c alakohdan mukaisia aluetukialueita. Tukialueiden vaihto ei selvästikään täytä näitä ehtoja ja johtaa epäsuoraan uuden indikaattorin käyttöönottoon.

(70) Indikaattorit ja menetelmät tarjoavat jäsenvaltioille mahdollisuuden valita alueet, joiden sosio-ekonominen tilanne on erityisen vaikea ja vaatii suuntaviivoissa tarkoitettua valtion puuttumista asiaan.

(71) Jäsenvaltiot voivat menetelmiä ja indikaattoreita valitessaan soveltaa omia tärkeysjärjestyksiään. Komissio ei puutu näihin ratkaisuihin, eikä sillä ole oikeutta korjata tulosta, jos menetelmät ja indikaattorit ovat hyväksyttäviä. Kun aluetukialueita valitaan liittovaltiotasolla, osavaltiot voivat vaikuttaa indikaattoreiden ja menetelmien valintaan.

(72) Väitteet, joita tukialueiden vaihdon puolustamiseksi on esitetty, kuten että ”c alakohdan mukaisten tukialueiden väkiluku ei kasva, koska vaihto-ohjelmassa mukana olevien kuntien väkiluku ei ylitä valtakunnallista enimmäisväestömäärää”, ”vaihto koskee vain hyvin pieniä maantieteellisiä alueita (kuntia) ja vain vähäistä prosenttiosuutta (2 prosenttia) väestöstä” tai että ”vaihto vain lieventää niitä vaikutuksia, joita vierekkäisten alueiden erilaisella tukemisella on”, kertovat vain, että on kyse suuntaviivojen 3.10 kohdan vähäisestä rikkomisesta.

(73) Saksa ei ole tarkemmin selittänyt väitettään, jonka mukaan rikkominen suuntaviivojen sanamuotoa vastaan on perusteltua, koska aluevaihto olisi suuntaviivojen hengen mukaista. Komissio ei jaa tätä näkemystä.

(74) Joka tapauksessa Saksa on muuttanut luetteloaan EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaisista tukialueista tukialueiden vaihtoa soveltamatta. Tämä muutettu ehdotus soveltuu yhteismarkkinoille.

VII **PÄÄTELMÄT**

Komissio katsoo, että tukialuekartta soveltuu yhteismarkkinoille, jos seuraavat ehdot täytetään:

1. Saksan on toteutettava kansallisella tasolla toimenpiteitä, joilla EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan a alakohdan soveltamisalaan kuuluvat alueet erotetaan selvästi 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan soveltamisalaan kuuluvista alueista. Lisäksi Saksan on ilmoitettava selkeästi, että vain nämä alueet ovat oikeutettuja saamaan suuntaviivojen mukaista aluetukea.

2. Berliinin kaupunkia koskevat tuki-intensiteetit on rajattava enintään 20 prosenttiin NAE, johon pk-yritysten kohdalla voidaan lisätä 10 prosenttia brutto.

3. Kumuloitumisen mahdollisuus on rajattava komission hyväksymään aluetuen enimmäismäärään,

ON TEHNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Tammikuun 1 päivänä 2000 alkavalle ja joulukuun 31 päivänä 2003 päättyvälle kaudelle laadittu tukialuekartta soveltuu yhteismarkkinoille niiden alueiden osalta, jotka kuuluvat EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan soveltamisalaan, ja edellyttäen, että 2 artiklassa säädetyt ehdot täytetään.

2 artikla

1. Saksan on toteutettava kansallisella tasolla toimenpiteitä, joilla Euroopan yhteisöjen perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan a alakohdan soveltamisalaan kuuluvat alueet erotetaan selvästi 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan soveltamisalaan kuuluvista alueista; lisäksi Saksan on ilmoitettava selkeästi, että vain nämä alueet ovat oikeutettuja saamaan alueellisia valtiontukia koskevien suuntaviivojen mukaista aluetukea.

2. Berliinin kaupunkia koskevat tuen enimmäisintensiteetit on rajattava kaikissa tapauksissa ja myös tuen kumuloituessa 20 prosenttiin NAE, johon pk-yritysten kohdalla voidaan lisätä 10 prosenttia brutto.

3 artikla

Saksan on ilmoitettava komissiolle kahden kuukauden kuluessa tämän päätöksen tiedoksiantamisesta sen noudattamiseksi toteuttamansa toimenpiteet.

4 artikla

Tämä päätös on osoitettu Saksan liittotasavallalle.

Tehty Brysselissä 14 päivänä maaliskuuta 2000.

Komission puolesta

Mario MONTI

Komission jäsen

LIITE

Luettelo EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaisista tukialueista, jotka kattavat 17,73 prosenttia väestöstä

Nro	Osavaltio	Työmarkkina-alue		Työmarkkina-alue, joka muodostuu seuraavista kaupungeista/piirikunnista	Väestömäärä (Tilanne: 31.12.1997)		
		Sijaluku	Nimi		Piirikunta	Työmarkkina-alue	Yhteensä prosenttia
1	Berliini		Berliini	Berliinin kaupunki ja Berliiniä ympäröivät Brandenburgin lähikunnat josta Berliinin kaupunki	3 425 759	4 253 418	
	Yhteensä				**3 425 759**		**4,18**

Tukialueen väestömäärä: 3 425 759.

Nro	Osavaltio	Työmarkkina-alue		Työmarkkina-alue, joka muodostuu seuraavista kaupungeista/piirikunnista	Väestömäärä (Tilanne: 31.12.1997)		
		Sijaluku	Nimi		Piirikunta	Työmarkkina-alue	Yhteensä prosenttia
2	Schleswig-Holstein	14	Husum	Nordfrieslandin piirikunta		162 084	
		18	Lübeck	Lübeckin kaupunki	215 376		
				Ostholstelnin piirikunta	199 229	414 605	
		22	Flensburg	Flensburgin kaupunki	85 547		
				Schleswig-Flensburgin piirikunta	192 895	278 442	
		33	Heide	Dithmarschenin piirikunta		135 773	
	Yhteensä					**990 904**	**1,21**

Tukialueen väestömäärä: 990 904.

Nro	Osavaltio	Työmarkkina-alue		Työmarkkina-alue, joka muodostuu seuraavista kaupungeista/piirikunnista	Väestömäärä (Tilanne: 31.12.1997)		
		Sijaluku	Nimi		Piirikunta	Työmarkkina-alue	Yhteensä prosenttia
3	Niedersachsen	1	Wilhemshaven	Wilhemshavenin kaupunki	88 950		
				Frieslandin piirikunta	99 419		
				Wittmundin piirikunta	56 057	244 426	
		2	Helmstedt	Helmstedtin piirikunta		100 900	
		4	Uelzen	Lüchow-Dannenbergin piirikunta	52 129		
				Uelzenin piirikunta	96 541	148 670	
		5	Leer	Leerin piirikunta		157 051	
		6	Bremerhaven	Cuxhavenin piirikunta		200 636	
		8	Osterode	Osterode am Harzin piirikunta		87 531	
		9	Goslar	Goslarin piirikunta		158 979	

Nro	Osavaltio	Työmarkkina-alue		Työmarkkina-alue, joka muodostuu seuraavista kaupungeista/piirikunnista	Väestömäärä (Tilanne: 31.12.1997)		
		Sijaluku	Nimi		Piirikunta	Työmarkkina-alue	Yhteensä prosenttia
		10	Emden	Emdenin kaupunki	51 546		
				Aurichin piirikunta	182 991	234 537	
		12	Einbeck	Northeimin piirikunta		152 988	
		15	Hameln	Hameln-Pyrmontin piirikunta		163 723	
		16	Göttingen	Göttingenin piirikunta		268 099	
		23	Cloppenburg	Cloppenburgin piirikunta		144 526	
		26	Westerstede	Ammerlandin piirikunta		106 688	
		27	Celle	Cellen piirikunta		180 269	
		31	Nordenham	Wesermarschin piirikunta		94 551	
		34	Holzminden	Holzmindenin piirikunta		83 008	
		37	Nordhorn	Grafschaft-Bentheimin piirikunta		127 470	
	Yhteensä					**2 654 052**	**3,23**

Tukialueen väestömäärä: 2 654 052.

Nro	Osavaltio	Työmarkkina-alue		Työmarkkina-alue, joka muodostuu seuraavista kaupungeista/piirikunnista	Väestömäärä (Tilanne: 31.12.1997)		
		Sijaluku	Nimi		Piirikunta	Työmarkkina-alue	Yhteensä prosenttia
4	Bremen	6	Bremerhaven	Bremerhavenin kaupunki		126 997	
	Yhteensä					**126 997**	**0,15**

Tukialueen väestömäärä: 126 997.

Nro	Osavaltio	Työmarkkina-alue		Työmarkkina-alue, joka muodostuu seuraavista kaupungeista/piirikunnista	Väestömäärä (Tilanne: 31.12.1997)		
		Sijaluku	Nimi		Piirikunta	Työmarkkina-alue	Yhteensä prosenttia
5	Nordrhein-Westfalen	17	Hagen	Hagenin kaupunki		209 027	
		24	Gelsenkirchen	Gelsenkirchenin kaupunki	286 432		
				Bottropin kaupunki	121 565		
				Hernen kaupunki	177 863		
				Recklinghausenin piirikunta	662 309	1 248 169	
		28	Heinsberg	Heinsbergin piirikunta		243 796	
		32	Duisburg	Duisburgin kaupunki	529 062		
				Oberhausenin kaupunki	223 399		
				Weselin piirikunta	469 980	1 222 441	
		40	Dortmund	Dortmundin kaupunki	594 866		
				Hammin kaupunki	181 194		
				Unnan piirikunta	427 067	1 203 127	
	Yhteensä					**4 126 560**	**5,03**

Tukialueen väestömäärä: 4 126 560.

Nro	Osavaltio	Työmarkkina-alue		Työmarkkina-alue, joka muodostuu seuraavista kaupungeista/piirikunnista	Väestömäärä (Tilanne: 31.12.1997)		
		Sijaluku	Nimi		Piirikunta	Työmarkkina-alue	Yhteensä prosenttia
6	Hessen	7	Eschwege	Werra-Meißnerin piirikunta		116 580	
		19	Hersfeld	Hersfeld Rotenburgin piirikunta		132 618	
		35	Kassel	Kasselin kaupunki	199 453		
				Kasselin piirikunta	244 192	443 645	
		38	Schwalm-Eder	Schwalm-Ederin piirikunta		193 802	
Yhteensä						**886 645**	**1,08**

Tukialueen väestömäärä: 886 645.

Nro	Osavaltio	Työmarkkina-alue		Työmarkkina-alue, joka muodostuu seuraavista kaupungeista/piirikunnista	Väestömäärä (Tilanne: 31.12.1997)		
		Sijaluku	Nimi		Piirikunta	Työmarkkina-alue	Yhteensä prosenttia
7	Rheinland-Pfalz	3	Pirmasens	Pirmasensin kaupunki	47 184		
				Zweibrückenin kaupunki	35 885		
				Südwestpfalzin piirikunta	105 843	188 912	
		11	Idar-Oberstein	Birkenfeldin piirikunta		90 746	
		21	Kaiserslautern	Kaiserslauternin kaupunki	101 315		
				Donnersbergin piirikunta	77 279		
				Kaiserslauternin piirikunta	109 917		
				Kuselin piirikunta	79 611	368 122	
Yhteensä						**647 780**	**0,79**

Tukialueen väestömäärä: 647 780.

Nro	Osavaltio	Työmarkkina-alue		Työmarkkina-alue, joka muodostuu seuraavista kaupungeista/piirikunnista	Väestömäärä (Tilanne: 31.12.1997)		
		Sijaluku	Nimi		Piirikunta	Työmarkkina-alue	Yhteensä prosenttia
8	Saarland	30	Merzig	Merzig-Wadernin piirikunta		106 138	
		39	Saarbrücken	Saarbrückenin kaupunkiliitto	355 865		
				Saarlouisin piirikunta	215 216		
				Neunkirchenin piirikunta	149 719	720 800	
Yhteensä						**826 938**	**1,01**

Tukialueen väestömäärä: 826 938.

Nro	Osavaltio	Työmarkkina-alue		Työmarkkina-alue, joka muodostuu seuraavista kaupungeista/piirikunnista	Väestömäärä (Tilanne: 31.12.1997)		
		Sijaluku	Nimi		Piirikunta	Työmarkkina-alue	Yhteensä prosenttia
9	Baijeri	13	Freyung	Freyung-Grafenaun piirikunta		82 080	
		20	Marktredwitz	Wunsiedelin piirikunta	88 378		
				Tirschenreuthin piirikunta	80 544	168 922	
		25	Hof	Hofin kaupunki	51 781		
				Hofin piirikunta	110 340	162 121	
		29	Regen-Zwiesel	Regenin piirikunta		82 573	
		36	Cham	Chamin piirikunta		130 325	
		41	Passau	Passaun kaupunki	50 468		
				Passaun piirikunta	183 973	234 441	
Yhteensä						**860 462**	**1,05**

Tukialueen väestömäärä: 860 462.